

Принципи догляду за сім'ями, які постраждали внаслідок бойових дій, та їхніми дітьми

Бойове поранення – це подія, яка змінює життя військовослужбовця, його дітей та інших членів родини та близьких.

Діти військових – це діти нашої нації, і вони є вразливою ланкою в сім'ях, що зазнали поранень. Поранення одного з батьків є серйозною загрозою для дітей будь-якого віку та викликом навіть для найстійкіших сімей військових.

Травмування батьків порушує сімейну систему – її розпорядок, згуртованість і відчуття безпеки. Важливо, що травми батьків можуть змінити уявлення дитини про пораненого батька та підірвати уявлення дитини про власну фізичну цілісність. Бойове поранення також впливає на існуючі моделі виховання, оскільки як поранені, так і непоранені батьки переживають власні емоційні стани та з часом стикаються зі складною реальністю медичного лікування та реабілітації. Часто

Поранення одного з батьків є серйозною загрозою для дітей будь-якого віку та викликом навіть для найстійкіших сімей військових.

дорослі не знають, як розповісти дітям про поранення, скільки і якою інформацією поділитися.

Внаслідок бойового поранення батьків у багатьох членів родини може виникнути початковий психологічний розлад, який,

швидше за все, буде тимчасовим. Більшість дітей залишаться здоровими, незважаючи на цей стрес, але деякі з них можуть зазнати змін у своєму емоційному розвитку та/або міжособистісних стосунках, що змінять їхнє життя назавжди. Використання та вивчення наведених нижче принципів догляду за нашими сім'ями постраждалих від бойових дій сприятиме впровадженню науково обґрунтованих підходів, які можуть допомогти їхньому здоровому розвитку та одужанню. Ці принципи можуть використовувати лікарні та професіонали в громадах у військових чи цивільних умовах.

■ Принципи першої психологічної допомоги (ППД) є ключовими для підтримки сімей поранених.

Догляд за пораненими військовослужбовцями та їхніми сім'ями має включати ключові елементи ППД: забезпечення безпеки, комфорту, інформованості, практичної допомоги та зв'язку з відповідними ресурсами громади — все це служить підтримці здорового відновлення сім'ї

■ Медична допомога пораненим у бойових діях має бути орієнтована на сім'ю.

Догляд за військовослужбовцями, пораненими в бойових діях, повинен бути спрямований на потреби сім'ї і, зокрема, повинен сприяти полегшенню сімейного стресу, підтримці батьківського догляду та ефективне спілкування між батьками та дитиною щодо поранення.

■ Постачальники послуг повинні передбачити низку реакцій на бойові поранення.

Серйозні поранення стають проблемою навіть для наших найздоровіших сімей. Більшість

військовослужбовців, їхні діти та родини звикнуть до отриманих поранень. Однак інші можуть не впоратися своєчасно зі змінами, з якими вони стикаються. У деяких навіть можуть виникнути проблеми, які вимагають лікування. Постачальники послуг повинні очікувати такого широкого діапазону реакцій і бути готовими задовольнити потреби сім'ї, коли вони будуть визначені.

■ Сповіщення про поранення є важливою складовою допомоги сім'ї постраждалих.

Ефективне інформування про поранення передбачає своєчасний, відповідний і точний обмін інформацією з членами сім'ї та між ними з моменту повідомлення протягом усього терміну лікування та реабілітації. Це спілкування має бути налаштоване таким чином, щоб усунути тривогу пацієнта та сім'ї та підтримувати надію. Оскільки сім'ї можуть не знати, як поділитися складною інформацією зі своїми дітьми, їм можуть бути корисні професійні поради щодо того, що і як говорити.

Див. далі

- **Програми для сімей поранених мають враховувати розвиток дітей і відповідати їхньому віку.** Послуги та програми мають орієнтуватися на своєрідні реакції дітей різного віку та статі залежно від їхнього розвитку та визнати, що страждання, потреби в догляді та комунікативні здібності змінюються у дітей різного віку.
- **Допомога сім'ям поранених є довгостроковою і виходить за межі негайної госпіталізації.** Послуги повинні бути пристосовані до мінливих потреб сім'ї пораненого в бойових діях протягом усього процесу лікування та реабілітації. Втручання повинні відповідати потребам сім'ї на етапі відновлення, визнаючи унікальні сильні сторони та проблеми сім'ї, а також передбачати її майбутні потреби через перехід до нової громади чи нового способу життя.
- **Ефективна допомога сім'ї пораненого вимагає взаємопов'язаної допомоги від спільноти.** Ефективне втручання вимагає співпраці та координації послуг між сім'єю, системою охорони здоров'я, військовими та цивільними громадськими ресурсами. Така співпраця сприяє створенню громади допомоги, яка виходить за межі традиційних професійних кордонів протягом усього періоду реабілітації та відновлення.
- **Догляд повинен бути культурно грамотним.** Медичні та соціальні працівники, які взаємодіють із сім'ями поранених у бойових діях, повинні володіти культурною та мовною компетенціями, щоб взаємодіяти з сім'ями, які можуть бути традиційними чи нетрадиційними за своїм складом і можуть мати широке етнічне та релігійне походження. Важливо, щоб усі медичні та соціальні працівники розуміли та поважали унікальний досвід і традиції сімей військових.
- **Громади допомоги повинні враховувати будь-які перешкоди до надання послуг.** Перешкоди до втручання можуть ускладнити здорове одужання постраждалих у бойових діях та членів їхніх сімей. Ці перешкоди можуть включати труднощі сім'ї в доступі до медичної допомоги чи громадських послуг. Крім того, недостатня обізнаність або нерозуміння громадою потреб сім'ї пораненого в бойових діях або небажання сім'ї звертатися за допомогою (через стигматизацію) також може обмежити втручання сім'ї та відновлення.
- **Сім'ї, громади та постачальники послуг мають бути обізнаними.** Окремі особи, сім'ї, фахівці, організації та громади мають потребу в доступі до якісних навчальних матеріалів для вирішення проблем, з якими стикаються сім'ї постраждалих у бойових діях. Ефективна освіта веде до розвитку навичок у всіх сторін, розширюючи можливості в громадах і сім'ях. Розвиток нових знань має фундаментальне значення для кращого задоволення потреб цієї унікальної групи населення.